

Plan for fiskepleje i **Sæby Å**

Plan nr. 113-2025

Distrikt 17, vandsystem 06

Plan for fiskepleje i Sæby Å

Af Jørgen S. Mikkelsen

Plan nr. 113

Distrikt 17, vandsystem 06

Datablad

Faglig rapport nr. 113 fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi.

Titel: Plan for fiskepleje i Sæby Å

Forfatter: Jørgen Skole Mikkelsen

Udgiver: DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi

Udgivelsesår: 2025

ISSN: 1396-4739

Forsidefoto: En ½ år gammel ørred (*Salmo trutta*). Ørreden anvendes som indikator for miljøtilstanden i vandløb, hvor ørreder gyder. Fotograf: Bernt René Voss Grimm.

Trykkeri: Rapporten er trykt af Stibo Complete. Kortet er trykt af Damgaard-Jensen A/S.

Bedes citeret: Jørgen Skole Mikkelsen, 2025, Plan for fiskepleje i Sæby Å. Faglig rapport fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, nr. 113.

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.

Internetversion: Rapporten og tilhørende kort er tilgængelig i elektronisk format (pdf) på fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

Indhold

1. Indledning	5
Formål	5
Anvendte metoder	6
Resultater	7
Forslag til forbedring af de fysiske forhold	11
Passageforhold	11
Vandløbsvedligeholdelse	11
Tilgroning	12
Gydegrus og skjulesten	12
Sandvandring	12
Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje	13
2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer	14
Krogens Møllebæk, Sæby Å	14
Hørby Å, Sæby Å	15
Sæby Å	15
Straden Bæk	16
Tilløb til Hørby Å fra Ny Donsbjerg	16
Volstrup Bæk	17
Grønhede Å	17
Tilløb til Volstrup Bæk fra Løgtved Skov	18
Svangen Bæk/Riskær Bæk	18
Risgård Bæk	18
Favrholt Bæk	19
Vang Løgten Bæk	19
Tranekær Bæk	19
Hørbylund Møllebæk	20
Tilløb til Hørbylund Møllebæk ved Fruerbro	20
Haredal Bæk	20
Sveje Bæk	20
Volstrup Kirke Bæk	21
Vejlbæk	21
Karup Bæk	21
Ottestrup Bæk	22
Vandløb med udspring nord for Sdr. Krætrup	22
3. Udsætninger	23
Årlig udsætning	23
Praktiske anbefalinger for udsætning af ørred	23
Regler for udsætning af fisk	23
Konvertering af udsætningsmidlerne til vandløbsrestaurering	25
Udsætningskemaer	25

- Bilag 1.** Oversigt over biotopbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationerne.
- Bilag 2.** "Ørredindeks" (DFVØ) til bedømmelse af fiskebestanden.
- Bilag 3.** Oversigtskort, som viser stationslokaliteter og -numre for det undersøgte vandområde. Kartet viser, hvor der er undersøgelses- og evt. udsætningsstationer. Bliver der anbefalet udsætning på en station, vil denne være vist med et symbol, som angiver hvilken aldersgruppe af ørred, der anbefales udsat.

1. Indledning

Denne plan for fiskepleje er udarbejdet på baggrund af undersøgelser over den fiskebiologiske tilstand i Sæby Å. Undersøgelsen er foretaget i perioden fra den 12. til den 22. august 2024 af DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, kaldet DTU Aqua i resten af denne rapport.

Sæby Sportfisker Klub har assisteret med feltarbejdet og været behjælpelige med oplysninger om vandløbsrestaurering og passageforhold.

Denne plan for fiskepleje i Sæby Å er en revision af den tidligere udsætningsplan udgivet i 2016. Planen er udarbejdet som led i de aktiviteter, der sker i forbindelse med den generelle fiskepleje, herunder restaurering af vandløb ved udlægning af gydegrus m.m.

Udsætninger i vandløbene bliver varetaget af Sæby Sportsfisker Klub.

Formål

Plan for fiskepleje giver en aktuel status for vandløbenes habitatkvalitet og fiskebestand, herunder hvor godt vandløbene virker som gyde- og opvækstområde for ørred. Denne viden kan bruges i det lokale arbejde med at forbedre miljøtilstanden i vandløbene. Mangel på ørredyngel kan f.eks. skyldes mangel på gydegrus, forurening, tilsanding af gydebanker, hårdhændet vedligeholdelse eller mangel på gydefisk grundet passageproblemer ved spærringer i vandsystemet. Der gives i rapporten anbefalinger til indsatser, der kan forbedre fiskebestanden.

Det vurderes under arbejdet om der er et udsætningsbehov. Formålet med evt. udsætninger er at øge vandløbenes produktion af ørred, så vandløbsstrækninger, hvor den naturlige reproduktion af den ene eller anden årsag ikke fungerer, alligevel kan fungere som opvækstområde. Udsætninger af yngel, ½-års og 1-års har til hensigt at opfylde dette formål.

Mundingsudsætning af ørredsmolt har til formål at forbedre bestanden af havørred, primært i havet. Størrelsen af mundingsudsætningen er fastlagt således, at vandløbets samlede produktion af vilde og udsatte smolt ikke overstiger det antal smolt, som DTU Aqua vurderer, at vandløbet kan producere under optimale forhold. Det vil sige med fri passage, god vandkvalitet og med varierede fysiske forhold i hele vandløbssystemet.

Miljøstyrelsen har det formelle ansvar for at overvåge og beskrive vandmiljøets tilstand. Styrelsens vandområdeplaner for perioden 2021-2027 indeholder krav om gode, naturlige fiskebestande i en del vandløb samt en beskrivelse af de problemer, der skal løses. Kommunerne er vandløbsmyndighed og skal sikre, at problemerne bliver løst. DTU Aquas opgørelse af fiskebestandens antal og sammensætning i de enkelte vandløb samt beskrivelsen af de problemer, der forhindrer etablering af naturlige bestande, kan anvendes i dette arbejde. Det skal dog fremhæves, at DTU Aqua ikke nødvendigvis kender alle lokale problemer i vandløbene.

NOVANA-programmet er det nationale overvågningsprogram for natur og vandmiljø og bliver gennemført af Miljøstyrelsen. NOVANA har et større antal stationer fordelt i hele landet og omfatter fysisk-kemiske og biologiske undersøgelser, herunder også fiskebestanden. Udsætning af fisk kan vanskeliggøre fortolkningen af de indsamlede resultater. Derfor er NOVANA-stationerne indarbejdet i

denne plan, så der ikke bliver anvist udsætninger af ørred i et område fra 2 km opstrøms og 1 km nedstrøms NOVANA-stationer.

Anvendte metoder

Plan for fiskepleje udarbejdes ved feltundersøgelser på udvalgte stationer fordelt i hele vandsystemet (se positioner og kort med placering af stationer i bilag 1 og 3). Feltundersøgelserne på de besøgte stationer består af en biotopsbedømmelse, som på en stor del af stationerne suppleres med en elektrofiskning, hvor alle fangne fiskearter bliver registreret.

DTU Aqua foretager undersøgelserne i efteråret, hvor ørredyngel er ca. ½ år gamle. Der bliver ikke udsat yngel i det år, hvor DTU Aqua undersøger vandløbene. Forekomsten af ½-års ørreder ved feltundersøgelserne stammer således udelukkende fra naturlig gydning i vandløbet.

Bestandstætheden af ørred er beregnet ud fra resultaterne ved elektrofiskeri. Til bestandsberegning anvendes udtyndingsmetoden, som forudsætter minimum 2 befiskninger over samme strækning. På stationer hvor der bliver fanget 10 eller færre ørreder pr. 50 m vandløbsstrækning, er der kun fisket 1 gang. I disse tilfælde er bestandstætheden beregnet ud fra den gennemsnitlige fangsteffektivitet i vandsystemet.

Ved vurdering af den økologiske tilstand efter ørredindekset anvendes bestandstætheden pr. 100 m² (for vandløb <2 m brede) og pr. løbende 100 m vandløb (for vandløb med bredde på mindst 2 meter). Både den beregnede bestandstætheden pr. 100 m² og pr. løbende 100 m vandløb fremgår af bilag 1. Den beregningsmetode, der anvendes efter ørredindekset på den enkelte station i forhold til vandløbets bredde, er fremhævet med fed. Bestandstæthed kan også findes på det elektroniske kort, ørredkortet, fra DTU Aqua, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk.

Biotopsbedømmelsen er en vurdering af vandløbets egnethed som ørredvand og er vurderet efter en skala fra 0-5, hvor 5 er bedst (tabel 1). Denne skala anvendes til beregning af, hvor mange ørreder, der evt. kan udsættes i vandløb med dårlige bestande. Princippet er, at der kun udsættes det antal ørreder, der er skjul til, idet ørreden er territoriehævdende. Hvis der udsættes flere ørreder, end der er skjul til, vil en del af ørrederne dø.

Tabel 1. Sammenhæng mellem biotopsbedømmelse og de fysiske forhold i vandløbet. Ørredbestanden kan ofte forbedres væsentligt, hvis vandløb med biotopsbedømmelser under 4 bliver restaureret.

Biotops-bedømmelse	Beskrivelse af de vigtigste forhold i bedømmelsen
5	Slynget strækning med friskstrømmende vand over grusbund og sten, vandplanter og udhængende bredvegetation, dvs. et fysisk varieret vandløb
4	Overgangszone
3	Delstrækninger med gode fysiske forhold men med mindre variation end ovenstående, oftest pga. sand og menneskelig påvirkning
2	Overgangszone
1	Kedelig vandløbsstrækning, typisk med sandbund og uden nævneværdige skjul for Ørred
0	Vandløbsstrækning der vurderes som uegnet som levested for ørred

Note: Til biotopsbedømmelsen er der altid knyttet en størrelsesgruppe (yngel, ½-års, 1-års eller "store"), idet der er væsentlige forskelle i de krav, som de forskellige aldersgrupper stiller til deres levested, herunder er især vanddybden afgørende. Yngel kræver lavt vand.

Hvis den naturlige ørredbestand i et ørredvandløb er væsentlig mindre end forventet, kan bestanden ofte øges ved gydning. Det kan f.eks. kræve, at gydemulighederne forbedres eller der skabes flere skjul, fri passage etc. Derfor anbefales det ofte at restaurere, som beskrevet i Miljøstyrelsens vand-områdeplaner, frem for at udsætte fisk.

Hvis der skal udsættes ørreder, bør der kun udsættes det antal, der er plads til på strækningen ud fra de nuværende antal skjul. Naturforholdene på lokaliteten, herunder bundens beskaffenhed og antallet af naturlige skjul er afgørende i denne forbindelse. Derfor er bedømmelsen af udsætningsbehovet for ørred samt den anviste mængde og fiskenes alder vurderet konkret for den enkelte lokalitet.

Udsætningsmængderne er beregnet med udgangspunkt i den naturlige produktion fundet ved undersøgelsen og de bestandstætheder, der kræves for målopfyldelse i forhold til ørredindekset DFFVø (Tabel 2, se særskilt afsnit om DFFVø i bilag 2).

Tabel 2. Sammenhæng mellem biotopskarakter og den forventede naturlige tæthed af ørred. Tallene er "konservative" forstået på den måde, at naturlige tætheder godt kan være højere. Der er taget udgangspunkt i DFFVø-grænseværdierne vedrørende god økologisk tilstand for ½-års ørreder, som er markeret med en *.

Vandløb under to meters bredde Antal ørreder pr. 100 m ²					Vandløb, der er mindst to meter brede Antal ørreder pr. 100 m				
Biotops-karakter	Yngel	½-års	1-års	Store	Biotops-karakter	Yngel	½-års	1-års	Store
5	300	80*	30	10	5	600	150*	60	20
4	240	60	24	8	4	480	120	48	16
3	180	45	18	6	3	360	90	36	12
2	120	30	12	4	2	240	60	24	8
1	60	15	6	2	1	120	30	12	4

Hvis den beregnede bestand i et gydevandløb er dårligere end kravet for god økologisk tilstand, vil det være relevant med en vurdering af, hvordan man evt. kan forbedre vandløbets tilstand.

Mangel på yngel kan som tidligere nævnt f.eks. skyldes mangel på gydefisk pga. spærringer i vandsystemet, forurening, mangel på gydegrus, tilsanding af gydebanker eller hårdhændet vedligeholdelse.

Resultater

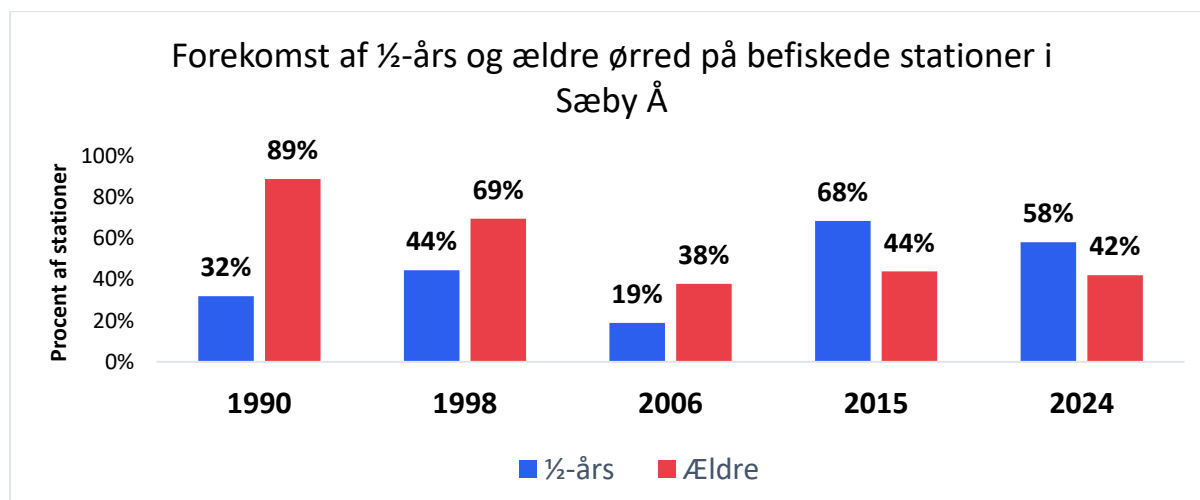
Undersøgelsen har i 2024 omfattet i alt 67 stationer. Der er foretaget habitatvurdering ved besigtigelse på 17 stationer, og fiskebestanden er undersøgt ved elfiskeri på 50 stationer.

Der har eksisteret udsætningsplaner for Sæby Å siden 1947. Siden er planerne revideret i 1979, 1985, 1990, 1998, 2006, 2015 og i 2024. Den første plan blev udarbejdet uden brug af elfiskeudstyr. Elfiskeri er brugt som værktøj i de senere planer, men først fra 1990 foreligger resultaterne på en sammenlignelig form.

Figurerne i resultatafsnittet giver et overblik over ørredbestandens udvikling i Sæby Å ved sammenstilling af følgende resultater:

1. Ørredbestandens udbredelse i vandsystemet angives ved en opgørelse af, hvor stor en andel af de befiskede stationer, der holder ørred.
2. Tætheden af ørred angives både ved en opgørelse af mediantætheden og den gennemsnitlige tæthed af ørred pr. 100 m² for alle befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

I figur 1 og tabel 3 er resultaterne fra denne og tidligere bestandsanalyser samlet for at give et overblik over udviklingen i ørredbestandens udbredelse i Sæby Å i perioden fra 1990 til 2024.

Figur 1. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred. I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

Tabel 3. Antal befiskede stationer de enkelte år og antallet af de befiskede stationer med fangst af hhv. ½-års og ældre ørred. %-andelen af de befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred er angivet i parentes. I oversigten indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

År	Antal befiskede stationer	Stationer med ½-års	Stationer med ældre
1990	44	14 (32%)	39 (89%)
1998	36	16 (44%)	25 (69%)
2006	37	7 (19%)	14 (38%)
2015	41	28 (68%)	18 (44%)
2024	50	29 (58%)	21 (42%)

Det fremgår af tabel 3, at der er sket en ganske beskeden fremgang i antallet af befiskede stationer med ½-års ørred (naturlig yngel) siden sidste undersøgelse i 2015. Der er i 2024 fundet ½-års ørred på 29 (58 %) af de befiskede stationer sammenlignet med 28 (68 %) i 2015. Dette skal også ses i lyset af, at der er befisket 50 stationer ved undersøgelse i 2024, men kun 41 stationer i 2015. Den fremgang, der er set fra 2006 til 2015 er stagneret, og siden 2015 har ørredbestanden i Sæby Å systemet været på et stabilt niveau.

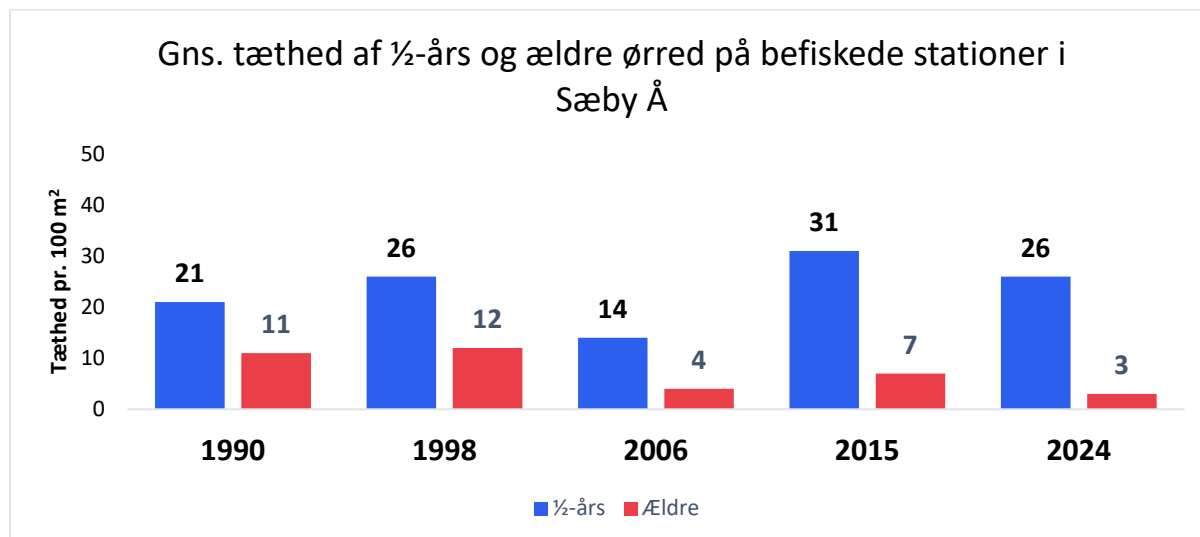
Antallet af stationer med ældre ørred har været stigende ved de sidste tre undersøgelser og er nu på det højeste niveau siden undersøgelsen i 1998. Der er i 2024 fundet ældre ørred på 21 stationer svarende til 42% af de befiskede stationer.

Figur 2 og figur 3 viser ørredbestandens udvikling angivet i henholdsvis mediantæthed og gennemsnitlig tæthed pr. 100 m². Der er sket et lille fald i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred fra 31 stk. pr. 100 m² i år 2015 til 26 stk. pr. 100 m² i år 2024 (Figur 2). Tilsvarende er mediantætheden af ½-års ørred i samme periode faldet fra 10 stk. pr. 100 m² til 6 stk. pr. 100 m².(Figur 3)

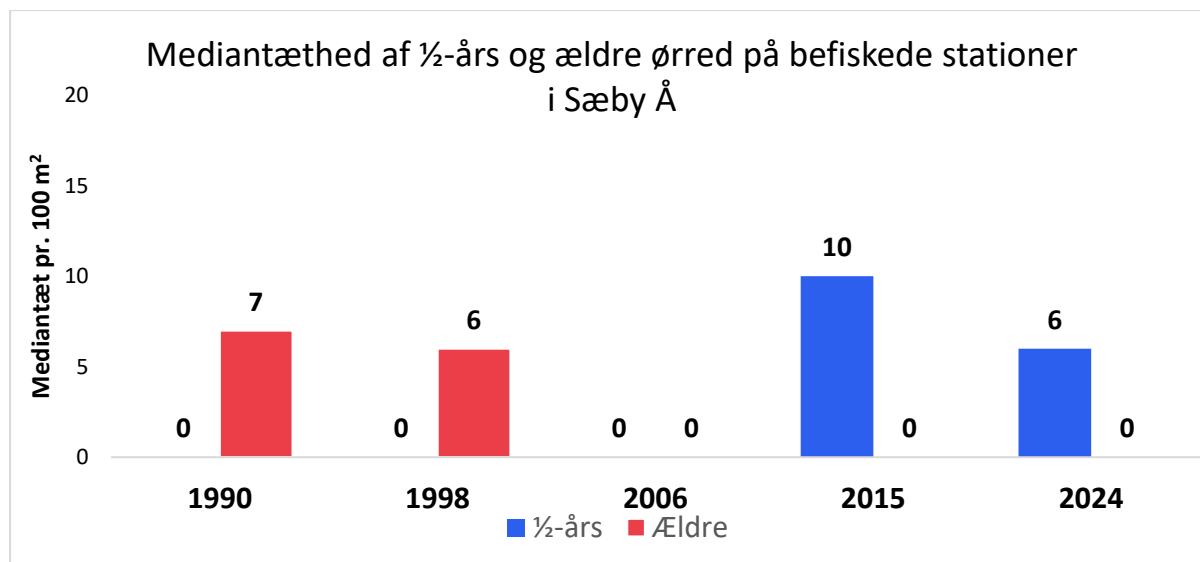
Det skal dog pointeres, at der i 2024 er elfisket en række stationer, som ikke blev elfisket i 2015. Hvis man alene sammenligner tallene fra de stationer, som både blev elfisket i 2015 og 2024 vil de give følgende resultat. Hvad angår den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred vil det så i 2015 være 31

stk. pr. 100 m² mod 29 stk. i 2024. Hvad angår medianværdien vil den ved at sammenligne de samme stationer være 10 stk. pr. 100 m² i 2015 og 9 stk. pr. 100 m² i 2024. På den baggrund konkluderes det derfor, at bestanden af naturlig yngel i Sæby i 2024 er på niveau med resultatet i 2015.

Den gennemsnitlige tæthed af ældre ørred er faldet fra 7 stk. pr. 100 m² i 2015 til 3 stk. pr. 100 m² i 2024. Mediantætheden har siden undersøgelsen i 2006 været på 0 stk. pr. 100 m²

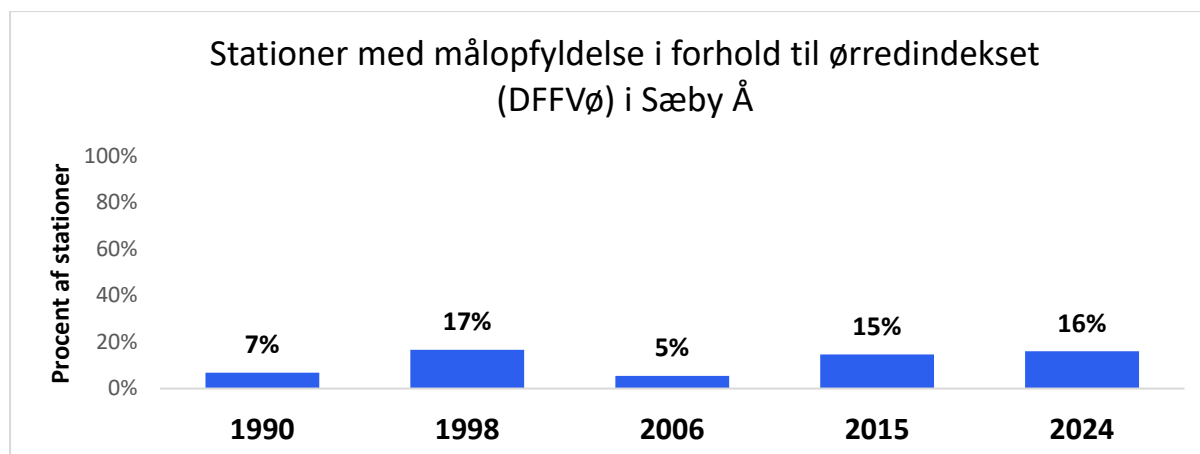
Figur 2. Udvikling i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

Figur 3. Udvikling i mediantæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

I forhold til Ørredindekset (DFFVØ) opfylder 16 % af de befiskede stationer i 2024 kravet om god eller høj økologisk tilstand (8 ud af 50 stationer), dvs., at målopfyldelsen efter ørredindekset (DFFVØ) er lidt højere end ved sidste undersøgelse i 2015, hvor der var målopfyldelse på 15 % af de befiskede stationer (6 ud af 41 stationer) (figur 4). I 1990 var der målopfyldelse på 7% (3 ud af 44 stationer), i 1998

var der målopfyldelse på 17% (6 ud af 36 stationer) og i 2006 var der målopfyldelse på 5% (2 ud af 37 stationer).

Figur 4. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med målopfyldelse efter ørredindekset (DFFVØ). I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

Der er fundet markant fremgang i den naturlige forekomst af ½-års ørred på følgende stationer i Sæby Å:

- Sæby Å st. 5; 6 og 11
- Grønhede Å st. 26a
- Karup Bæk st. 57
- Ottestrup Bæk st. 62.

Tilsvarende har der været markant nedgang i tætheden af ½-års ørred på følgende stationer:

- Sæby Å st. 2
- Grønhede Å st. 29 og 30
- Tilløb til Hørbylund Møllebæk ved Fruerbro st. 48
- Haredal Bæk st. 49.

I modsætning til gennemgangen af vandsystemet i 2015 er der ved denne undersøgelse registreret naturligt forekommende ½-års ørred på følgende stationer:

- Sæby Å st. 8 og 9.

Ved denne undersøgelse blev der i modsætning til 2015 ikke fundet ½-års ørred på følgende stationer:

- Grønhede Å st. 31
- Vang Løgten Bæk st. 41
- Tranekær Bæk st. 45
- Tilløb fra Sæby Å st. 52.

Det samlede smoltudtræk fra vandløbets naturlige produktion er i 2024 beregnet til 3.899 stk.

Forslag til forbedring af de fysiske forhold

En nærmere beskrivelse af observerede problemer med passageforhold, vandløbsvedligeholdelse, tilgroning, mangel på gydegrus og skjulesten, sandvandring og forurening kan findes under beskrivelsen af de enkelte vandløb.

Passageforhold

Med henblik på at opnå en så stor naturlig selvreproducerende fiskebestand som muligt er det nødvendigt at give vandrefisken fri op- og nedstrøms passage i vandløbene. Dette kan man bl.a. opnå ved at frilægge rørlagte strækninger, så der bliver skabt fri passage for ørreder m.m. til opstrømsliggende gydeområder. Dårlige passageforhold ved vejunderføringer kan udbedres ved udlægning af sten og gydemateriale.

I denne undersøgelse blev der observeret spærringer i form af opstemninger eller rørlægninger i:

- Sæby Å st. 16. Opstemning ved Sæby Vandmølle.
- Volstrup Bæk st. 19. Rørlagt opstrøms Hyttenvej.
- Risgård Bæk st. 37. Rørlagt opstrøms Riskærvej.
- Tranekær Bæk mellem st. 43 og 44. Rørlægning på over 400 m.
- Tranekær Bæk/ Hørbylund Møllebæk mellem st. 45 og 46. Opstemning ved Tranekær Bæk / Hørbylund Møllebæk.
- Tilløb til Hørbylund Møllebæk ved Fruerbro st. 48. Rørstyrt ved Nyholmsvej.
- Haredal Bæk st. 49. Her findes en slags bassintrappe.
- Sveje Bæk st. 50. Rørstyrt nedstrøms Svejevej.
- Ottestrup Bæk st. 62. Rørstyrt nedstrøms Ousenvvej.

Vandløbsvedligeholdelse

Omkring grødeskæring i vandløb er det vigtigt at slå fast, at grødeskæring i enhver form alene sker for at forbedre vandløbenes naturgivne evne til at bortlede vand fra arealerne omkring vandløbene.

I vandløbene indebærer grødeskæring en negativ påvirkning af planter, smådyr, fisk og de fysiske forhold. Miljøvenlig grødeskæring søger at mindske de negative påvirkninger. Det vil således kunne gavne smådyr, vandplanter og fisk, at der praktiseres miljøvenlig grødeskæring, indtil vandløbene viser tegn på at kunne tåle ophør af grødeskæring.

Momentant ophør af grødeskæring i stærkt regulerede og hårdt vedligeholdte vandløb kan være problematisk, idet ophør kan være forbundet med tilgroning og aflejringer og dermed tab af både vandløbskvalitet generelt og fiskevandskvalitet specielt. Grødeskæringen bør i alle vandløb udføres, sådan at der efterlades grøde på bunden af vandløbene til at give strømlæ, skjul og levesteder og at der langs bredderne efterlades bræmmer af kantvegetation til gavn for især de små fisk. Betydningen af bredzonens bræmmer af delvis vanddækket kantvegetation for små individer af ørred kan således ikke pointeres stærkt nok. Og netop disse bræmmer er ofte fraværende eller dårligt udviklet i små, dybt nedskårne vandløb med stejle brinker og skygge fra høj brinkvegetation.

Det er et grundlæggende problem, at stort set alle små vandløb er reguleret/kanaliseret, og at de ofte er dybt nedskåret under terræn.

I mange små vandløb er det ikke muligt at opfylde miljømålene alene gennem miljøvenlig grødeskæring. Ofte vil en egentlig restaurering af den fysiske vandløbskvalitet være nødvendig, eksempelvis i form af udlægning af grus og sten.

Tilgroning

Ved vandløb, der har tendens til tilgroning med vandplanter, vil vandstanden typisk øges og strømhastigheden falde. Her kan skyggeeffekten fra træbeplantninger langs bredden eller en mere regelmæssig skånsom vedligeholdelse være med til at begrænse væksten af grøde.

Der blev fundet kraftig tilgroede vandløbsstrækninger i:

- Volstrup Bæk st. 23. En skånsom grødeskæring vil øge variationen.
- Volstrup Kirke Bæk st. 51 og 52. En skånsom grødeskæring vil øge variationen.

Gydegrus og skjulesten

Udlægning af gydegrus kan være relevant på strækninger, hvor de rette forhold så som et passende fald på vandløbsbunden, en passende vandhastighed og en god vandkvalitet er til stede. I forbindelse med etablering af gydebanker kan det være nødvendigt at etablere sandfang, der bør placeres umiddelbart opstrøms gydebankerne. Ud over på denne måde at skabe flere egnede gydepladser er det ligeledes vigtigt at skabe en større fysisk variation i vandløbene. Dette kan gøres ved udlægning af større sten, indsnævring af vandløbet for at skabe strømrender samt genslyngning af regulerede vandløbsstrækninger. Disse tiltag vil resultere i flere skjul, standpladser og dermed øge den fysiske variation for både fisk og anden vandløbsfauna.

DTU Aqua har udarbejdet en vejledning i etablering af gydestryg, som anbefales af Miljøstyrelsen og kan downloades fra fiskepleje.dk/Vandloeb/restaurering/gydegrus

I følgende vandløb er der observeret mangel på skjulesten og gydemateriale:

- Krogens Møllebæk st. 1. Der mangler skjulesten opstrøms Søholtvej.
- Sæby Å st. 11 og 12a. Genslyngning af åen samt udlægning af gydegrus og skjulesten.
- Volstrup Bæk st. 24. Bunden bør hæves, og der bør udlægges yderligere gydegrus.
- Grønhede Å st. 26. Der bør forsøges med udlægning af gydebanker.
- Grønhede Å st. 30. Erstat stenstryget nedstrøms Kielstrup Bro med gydegrus.
- Tranekær Bæk st. 44. Erstat stenstryget nedstrøms Gerndrupvej med gydegrus.
- Karup Bæk st. 57 Nedstrøms Karupvej kan der suppleres med gydegrus.
- Ottestrup Bæk st. 61. Der kan forsøges med udlægning af gydebanker.

Sandvandring

Et stort problem i mange vandløb er tilsanding af gyde- og opvækstområder. For at reducere sandvandringen kan det være nødvendigt at etablere sandfang eller genslynge udrettede vandløbsstrækninger, hvilket nedsætter strømhastigheden og dermed erosionen af brinkerne. En medvirkende faktor til øget sandtransport kan være husdyr, der nedtræder brinkerne pga. manglende indhegning af afgrænsningsarealer. Etableres der sandfang er det vigtigt, at dimensionen er rigtig, så sandet altid kan afleje sig i sandfanget uanset vandføringen, og at der løbende er kontrol med behov for tømning.

Der er konstateret betydelig sandvandring i:

- Volstrup Bæk st. 20, 21 og 22.
- Grønhede Å st. 26a, 28 og 29.
- Vang Løgten Bæk st. 42.
- Haredal Bæk st. 49.
- Vejlbæk st. 54, 55 og 56.
- Ottestrup Bæk st. 61 og 62.

Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje

På grund af de ændringer, der sker i vandløbene med hensyn til passageforbedringer, vedligeholdelse, restaurering og forureningstilstand, bør resultaterne af planens virkning kontrolleres af DTU Aqua efter ca. 9-10 år.

DTU Aquas planer for fiskepleje m.m. kan findes på fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer

Der er i forbindelse med revidering af Plan for fiskepleje i Sæby Å lavet en habitatvurdering for hver af de undersøgte stationer. Nedenfor beskrives de fysiske forhold for de undersøgte stationer i detaljer. Stationsnumrene henviser til bilag 1, hvor der for alle stationer er en samlet oversigt over resultater fra elfiskeriet og biotopskarakter samt GPS-position for de undersøgte stationer. Stationsnumrene henviser ligeledes til oversigtskort vedlagt som bilag 3, hvor alle undersøgte stationer er indtegnet. En oversigt over den anbefalede udsætning fremgår af kapitel 3.

Krogens Møllebæk, Sæby Å

Station 1

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 1 km

Sæby Å har sit udspring i Krogens Møllebæk vest for Vangkær Gårde. Siden undersøgelsen i 2015 er rørlægningen opstrøms Søholtvej (st. 1) blevet fjernet, og bækken løber nu åbent, men stadig i et udrettet forløb. På den genåbnede strækning er der udlagt gydegrus, men variationen kan øges yderligere ved at genslynge bækken og udlægge skjulesten. Ved stationen blev der fundet en mindre bestand af årets yngel.

Station 2-3

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 5-40 cm. Længde: ca. 1 km

På strækningen videre ned mod Vangved løber bækken i et forholdsvis udrettet forløb, og en genslyngning vil kunne øge den fysiske variation i vandløbet. Ved Vangved (st. 2 og 3) findes en sandet strækning opstrøms vejen, mens biotopen nedstrøms er mere varieret med en stenet og gruset bund. På begge stationer blev der fanget både yngel og lidt ældre ørreder, men tætheden er lavere end ved undersøgelsen i 2015.

Station 4-6

Gennemsnitsbredde: 2,3 m. Dybde: 5- >110 cm. Længde: ca. 2,1 km

Ca. 300 meter nedstrøms Brønderslevvej, ved ejendommen Fladbirk (st. 4), er forholdene forbedret siden 2015. Der er god strøm, klart vand og en overvejende gruset-stenet bund, som er velegnet som gydebiotop. Dybden varierer betydeligt med både lave partier, der egner sig godt til yngel, og dybere partier (høller), som giver skjul til ældre ørreder.

Længere nedstrøms, ca. 30 meter opstrøms Lendumvej (st. 5), er der udlagt gydegrus og skjulesten over en strækning på ca. 20 meter. Opstrøms dette område er vandløbet dybere og præget af en sandet bund, mens der nedstrøms fortsat findes grus og sten. Planterne i vandløbet består blandt andet af vandranunkel, som bidrager til øget fysisk variation.

Ved Gulvad Bro, Højstrupvej (st. 6), var vandstanden så høj, at kun en kortere strækning på ca. 15 meter kunne befiskes. Her var strømmen jævn, og bunden består primært af sand, men der forekommer også partier med sten.

På alle tre stationer blev der registreret både yngel og ældre ørreder, og tætheden af yngel var markant højere end ved undersøgelsen i 2015.

På baggrund af resultaterne indstilles de anbefalede udsætninger af ½-års fisk.

Hørby Å, Sæby Å

Station 7-9

Gennemsnitsbredde: 3,2 m. Dybde: 30-110 cm. Længde: ca. 7,4 km

På strækningen nedstrøms Gulvad Bro, forbi sammenløbet med Hørbylund Bæk og videre nedstrøms, har åen et naturligt og slynget forløb med mange sving. Ved Kirkevej (st. 7) findes en fin strækning på ca. 50 meter med grus, sten og vegetation i form af vandranunkel og vandstjerne. Opstrøms bliver åen mere sandet, og vegetationen domineres her af pindsvineknop.

Ved Hørby Bro, Ådalvej (st. 8), er der siden undersøgelsen i 2015 udlagt gydebunker. Størstedelen af stationen har en bund dækket af gydegrus og sten, som fortsat er fri for sediment og derfor velegnet som gydebiotop. Der er god strøm, og forekomst af vandranunkel skaber gode skjul og bidrager til den fysiske variation.

På strækningen ved Hørbylundvej (st. 9) er strømmen jævn, og bunden domineres af sand. Vegetationen er varieret og består af mærke, pindsvineknop og vandranunkel.

Der blev fundet ørredyngel på alle tre stationer med den højeste tæthed ved Hørby Bro, hvor der er udlagt gydegrus. I 2015 blev der kun registreret yngel ved Kirkevej (st. 7). Bestanden ved Hørbylundvej (st. 9) er fortsat lav, og udsætninger anbefales derfor at fortsætte her.

Udsætning: Her kan udsættes 300 stk. 1-års.

Sæby Å

Station 10-12a

Gennemsnitsbredde: 3,6 m. Dybde: 40- >110 cm. Længde: ca. 6,7 km

Strækningen ved Understedvej (st. 10) og videre nedstrøms til Sæbygårdvej (st. 13) har en bredde og dybde, der primært gør den velegnet som habitat for ældre ørreder. Ved Understedvej og ca. 1 km nedstrøms har åen et naturligt forløb med mange slyng og sving. Herfra og nedstrøms forbi Teglværksvej (st. 11) og videre til st. 12a ved Sæby Golfklub er åen dog i høj grad udrettet over en strækning på knap 4 km. En genslyngning og restaurering med udlægning af sten og gydegrus vil øge den fysiske variation i denne del af Sæby Å.

Generelt er strækningen præget af en sandet bund, men ca. 50 meter nedstrøms Understedvej findes et kortere stenstryg på omkring 20 meter. Umiddelbart opstrøms Rønbrovej (st. 12) er der udlagt gydegrus over en 20 meter lang strækning, dog er gruset i høj grad sandet til.

På trods af de relativt ringe fysiske forhold blev der registreret både yngel og ældre ørreder ved st. 11 og 12, hvilket indikerer, at der fortsat sker succesfuld gydning i denne del af åen.

Udsætning: Her kan udsættes 1.000 stk. 1-års.

Station 13-16

Gennemsnitsbredde: 9,3 m. Dybde: 5-110 cm. Længde: ca. 4,8 km

På det videre forløb forbi golfbanen og ned mod Sæbygårdvej (st. 13) fremstår åen med lette slyngninger. Opstrøms Sæbygårdvej findes to stenstryg på 5-10 meter hver. Nedstrøms Sæbygårdvej er de seks trappestyrt, som blev omtalt i undersøgelsen fra 2015, nu fjernet i forbindelse med genslyngningen af åen i slutningen af 2018. I forbindelse med restaureringen blev der desuden udlagt gydebunker på den genslyngede strækning, hvor det tidligere Sæbygård Dambrug lå.

På det videre forløb gennem Sæby Skov er der et godt fald og et flot naturligt forløb.

Ved Sæby Vandmølle (st. 16) findes fortsat et stemmeværk, og der er ikke sket ændringer siden undersøgelsen i 2015. Der er etableret en mindre fisketrappe af modstrømsstypen, men denne leder kun en begrænset del af åens vandføring, mens resten ledes over stemmekanten i hele åens bredde. Effektiviteten af fiskepassagen er utilstrækkelig, og der ses ofte opgangsfisk, som forgæves forsøger at springe op via betonslidsken. Stemmeværket ved Sæby Vandmølle udgør den største og mest betydningsfulde spærring i Sæby Å.

Frederikshavn Kommune arbejder på at forbedre passageforholdene. Det planlægges at fjerne den midterste del af stemmeværket og i stedet etablere et stryg, som skal tage størstedelen af vandføringen og have et fald på under 10 promille. Ca. 650 meter nedstrøms stemmeværket munder Sæby Å ud i Sæby Havn.

I lighed med resultaterne fra 2015 blev der nedstrøms Humlebroen (st. 13a) og på st. 14a i Sæby Skov syd for Skovlyst fundet en naturlig ørredbestand bestående af både yngel og ældre fisk.

Der blev desuden forsøgsvis elfisket på en udlagt gydebanke på den genslyngede strækning nedstrøms Sæbygårdvej. Her blev der registreret både ørredyngel (173 stk. pr. 100 m) og ældre ørred (91 stk. pr. 100 m).

Lidt nedstrøms st. 16, ved Frederikshavnsvej, blev der også forsøgsvis elfisket. Her blev der fanget ørredyngel, havørred, skrubbe samt ål.

Ved Humlebroen i Sæby Skov er der en NOVANA-station. Udsætningerne af 1-års ørred flyttes derfor fra Sæbygårdvej (st. 13) til st. 12a.

Udsætning: Her kan udsættes 5.000 stk. smolt ved mundingsudsætning.

Straden Bæk

Station 17

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 15-25 cm. Længde: ca. 1,1 km

Et mindre vandløb med jævn strøm og en bund bestående af sand, grus og sten. Vandløbet er tæt bevokset med bredvegetation, hvilket skygger for lyset og har medført, at undervandsplanter er fraværende. Der er tidligere foretaget udsætninger i vandløbet, men uden dokumenteret effekt.

Som i 2015 er der ved denne undersøgelse ikke registreret ørred i vandløbet.

Tilløb til Hørby Å fra Ny Donsbjerg

Station 18

Længde: ca. 1,0 km

Vandløbet fremstår ligesom i 2015. Opstrøms vejen er det forsat rørlagt. Nedstrøms er det udtørret, og her er bunden meget blød og sandet.

Volstrup Bæk

Station 19

Gennemsnitsbredde: 0,4 m. Dybde: 1-5 cm. Længde: ca. 1,0 km

Den øverste del af Volstrup Bæk blev besigtiget ved Hyttenvej (st. 19) i den vestlige udkant af Hytten Skov. Her er bækken rørlagt opstrøms. Vandføringen nedstrøms vejen er ganske ringe og helt utilstrækkelig til, at her kan leve ørred. Bunden er desuden overvejende sandet.

Station 20-22

Gennemsnitsbredde: 1,0 m. Dybde: 5-20 cm. Længde: ca. 3,0 km

På strækningen lidt længere nedstrøms ved st. 20, beliggende ved en skovvej i den østlige udkant af Hyttens Skov er vandføringen væsentlig forbedret. Der er udlagt gydebanker engang før 2015, men disse er i høj grad sandet til. På det videre forløb ved Hybholtvej (st. 21) og ved st. 22 for enden af en markvej er bunden udelukkende sandet med en høj grad af sandvandring. På hele strækningen fra st. 20 til 22 er næsten alle vandplanter skygget bort af træer, buske og kantvegetation og der er kun få skjulemuligheder. Både ved st. 20 og 22 er adgangsforholdene vanskelige. Der blev, i lighed med 2015, ikke fanget nogen ørred på de 3 stationer.

Station 23-25

Gennemsnitsbredde: 3,0 m. Dybde: 15- >100 cm. Længde: ca. 6,0 km

På forløbet ved st. 23, tæt på Ørtoftvej 52, er strømmen svag, og bunden er blød og sandet. Stedvis er bækken helt tilgroet i pindsvineknop. En nænsom grødeskæring i et slynget forløb ville kunne gavne biotopen. Længere nedstrøms ved Ålborgvej (st. 24) er en strækning fra vejen og op til en markoverkørsel, i alt ca. 100 m, restaureret for mange år siden. På det restaurerede stykke ligger grus og sten på ret dybt vand. Bunden bør hæves med yderligere gydegrus, og faldet på det ca. 20 m lange stenstryg, umiddelbart opstrøms Ålborgvej, bør udnyttes til et længere stryg med naturlige faldforhold og gydegrus. På strækningen længere nedstrøms ved Rønbrovej/Rønbro (st. 25) er bunden sandet og blød. Der er ret stor vanddybde og en høj forekomst af pindsvineknop. I 2015 blev der ikke elfisket på nogen af de 3 stationer, men ved denne undersøgelse blev der elfisket på st. 24 og 25. Her blev der fundet en ringe tæthed af ørred.

Udsætning: Her kan udsættes 400 stk. 1-års.

Grønhede Å

Station 26-26a-27

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 5-50 cm. Længde: ca. 4,3 km

Vandløbet har sit udspring lige syd for Falden Skov. Den øverste del af bækken blev undersøgt ved Grønhedevej/ Alfarvad Bro (st. 26) i Falden Skov, og her er der klart vand og jævn-god strøm. Bunden er overvejende sandet, men der forekommer også en del grus. Meget af dette grus er dog for fin-kornet til at være velegnet som gydegrus. Derfor bør der forsøges med udlægning af gydebanker. Ved undersøgelsen i 2015 blev der registreret et delvist impassabelt styrt med faldhøjde på ca. 70 cm, ca. 70 meter nedstrøms Grønhedevej. Dette styrt er siden fjernet.

Nord for skoven og videre nedstrøms løber åen i et overvejende stærkt reguleret forløb. Ved st. 26a, tæt på Grønhedevej 46 er der udlagt adskillige gydebanker. Her forekommer vandplanter som vandstjerne og mærke, som skaber gode skjul og forbedrer de fysiske forhold. Der er en del aflejret sand på gydebankerne, og på delstrækningerne mellem gydebankerne fremstår bunden udelukkende sandet. Også ved Stidsholtvej (st. 27) er der udlagt gydegrus. Her forekommer der både vandranunkel og vandstjerne, og vandet strømmer i et slynget forløb gennem disse. Et stykke nedstrøms Stidsholtvej

(st. 27) er der planer om at udlægge gydegrus ved en markovergang. Der blev elfisket på samtlige 3 stationer, og på alle stationer blev der fundet naturlig ørredyngel. På st. 26a og 27 var tætheden høj, mens den var ringe på st. 26 øverst i åen.

Udsætning: Her kan udsættes 1.100 stk. yngel.

Station 28-31

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 10-70 cm. Længde: ca. 5,0 km

Ved st. 28 er der i 2015 etableret et sandfang, som strækker sig ca. 25 meter opstrøms fra markvejen. Opstrøms sandfanget består bunden udelukkende af sand. På den videre strækning nedstrøms, ved Dyrhedevej (st. 29) og Kielstrup Bro, grusvej (st. 30), er bunden fortsat meget sandet. Der forekommer dog vandplanter som vandranunkel og vandstjerne, som bidrager med en vis fysisk variation i den ellers udrettede å.

Ved Kielstrup Bro (st. 30) findes fortsat et stenstryg på de første ca. 35 meter nedstrøms broen. Det eksisterende fald på strækningen bør udnyttes til at genskabe naturlige faldforhold ved at udlægge gydegrus over en længere strækning.

Ved Ålborgvej (st. 31) blev der observeret en oliefilm på vandoverfladen ved vadning i åen. Dette formodes at stamme fra en olieforurening i oktober 2023, hvor en olieudskiller ved det nærliggende trafikcenter var defekt.

Der blev fanget ørred på alle fire stationer, men tætheden var generelt lav. På st. 31 blev der kun registreret en enkelt ældre ørred.

Udsætning: Her kan udsættes 1.600 stk. ½-års og 200 stk. 1-års.

Tilløb til Volstrup Bæk fra Løgtved Skov

Station 32

Gennemsnitsbredde: 0,7 m. Dybde: 1-5 cm. Længde: ca. 1,5 km

En lille bæk med meget sandet bund og utilstrækkelig vandføring til, at der kan leve ørred

Svungen Bæk/Riskær Bæk

Station 33-36

Gennemsnitsbredde: 1,1 m. Dybde: 5-40 cm. Længde: ca. 3,7 km

En mindre bæk, som udspringer i området ved Dybvadkær. I hele sit forløb er bækken reguleret med jævn, stedvis svag strøm. Der er få skjulemuligheder, og bunden er på alle 4 undersøgte stationer meget sandet og stedvis blød. Alle 4 stationer blev elfisket, men uden at der blev fanget nogen ørred. Der har tidligere været foretaget udsætninger uden resultat, og de fysiske forhold skønnes fortsat for dårlige til, at udsætningerne kan genoptages.

Risgård Bæk

Station 37-39

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-40 cm. Længde: ca. 3,5 km

Lille, stærkt reguleret bæk med ringe fald og overvejende sandet bund. På den øverste strækning, opstrøms Riskærvej (station 37), er vandløbet rørlagt. Ved Svungenvej (station 38) blev der foretaget

elfiskeri, men der blev ikke fanget nogen ørred. De fysiske forhold i vandløbet vurderes at være for ringe til, at udsætninger vil have effekt.

Favrholt Bæk

Station 40

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 25-40 cm. Længde: ca. 1,5 km

Vandløbet udspringer sydøst for Hørby, og har et stærkt reguleret forløb hele vejen til den nederste del af bækken ved Volstrupvej (st. 40). Opstrøms vejen virker vandløbet opstuvet med svag strøm, og bunden er udelukkende blød og sandet. Ved undersøgelsen i 2015 blev der fundet en rørlægning på ca. 170 m nedstrøms Volstrupvej. Denne rørlægning er nu fjernet, og åen er omlagt i et buet forløb.

Der blev ikke fanget nogen ørreder på den undersøgte station.

Udsætning: Her kan udsættes 100 stk. ½-års.

Vang Løgten Bæk

Station 41-42

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 15-50 cm. Længde: ca. 2,3 km

De fysiske forhold i bækken er fortsat ret ringe, ligesom det var tilfældet i 2015. På den øverste station ved Vangvej (st. 41) er der blød bund på de første ca. 12 m nedstrøms vejen. Herefter er der en mindre, ca. 25 meter lang strækning med fast, hård bund bestående af grus og sten. Det er nødvendigt at løsne gruset for, at det kan fungere som gydesubstrat. Den nederste del af bækken blev undersøgt opstrøms Brønderslevvej (station 42). Her er de fysiske forhold ringe med udelukkende sandet bund og en udtalt grad af sandvandring. Der blev foretaget elfiskeri på begge de undersøgte stationer, men uden fangst af ørred.

Udsætning: Her kan udsættes 100 stk. ½-års.

Tranekær Bæk

Station 43-45

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 5-30 cm. Længde: ca. 3,3 km

Den øverste del af bækken blev besøgt lidt nedstrøms Hørbylundvej (st. 43), og her vurderes vandføringen at være for ringe til, at der kan leve ørred. Bunden er desuden overvejende sandet, og længere nedstrøms, mellem st. 43 og 44, er der en længere rørlægning på ca. 400 m.

Ved Gerndrupvej (st. 44) er vandføringen forbedret, og der er fine faldforhold. Bunden er overvejende sandet, men nedstrøms vejen er der et ca. 10 m langt stenstryg, hvor faldet kan udnyttes bedre til at etablere en længere strækning med gydegrus. Længere nedstrøms ved Byrdalsvej (st. 45 og 46) er der fortsat en slags kammertrappe i forbindelse med en gammel turbine. Alt vand fra bækken passerer gennem trappen, som er dårligt udformet med styrt på op til 50 cm mellem kamrene i trappen. Nedstrøms trappen falder vandet ned over nogle store sten. Passageforholdene på stedet er problematiske. Det vurderes, at faldet samlet set er ca. 3 m ved kammertrappen. For at forbedre passage på stedet bør trappen fjernes, og der bør i stedet etableres et naturligt stryg med gydegrus og skjulesten. I 2015 blev der fanget ørredyngel både op- og nedstrøms kammertrappen, men denne gang

blev der alene fanget yngel nedstrøms trappen. Dette indikerer, at trappen udgør en spærring for opgangsfisk.

Udsætning: Her kan udsættes 1.300 stk. yngel.

Hørbylund Møllebæk

Station 46-47

Gennemsnitsbredde: 1,9 m. Dybde: 10-30 cm. Længde: ca. 2,3 km

På strækningen nedstrøms Byrdalsvej (st. 46) og videre ned forbi ejendommen Horsmark (st. 47) er der fine fysiske forhold med klart vand og god-frisk strøm. Bunden på de 2 undersøgte stationer består overvejende af grus og sten. Der blev, i lighed med tidligere undersøgelser, fundet en fin naturlig ørredbestand bestående af årets yngel. Tætheden var god til høj.

Tilløb til Hørbylund Møllebæk ved Fruerbro

Station 48

Gennemsnitsbredde: 1,1 m. Dybde: 5-25 cm. Længde: ca. 0,3 km

Et ganske kort, lille vandløb, som er undersøgt ved Nyholmsvej (st. 48). Opstrøms vejen deler vandløbet sig i to grene, som begge har ringe fysiske forhold med sandet bund og ringe vandføring. Ved vejbroen ved Nyholmsvej er der et rørstyrt med en styrthøjde på ca. 30 cm ned over nogle store sten. Stedet er ikke passabelt i opstrøms retning, og der bør etableres bedre passageforhold i form af et stryg med naturlige faldforhold. Nedstrøms Nyholmsvej (st. 48) er der en fin, gruset-stenet bund, men bestanden af ørred var ringe, idet der kun blev fundet få yngel på stationen.

Haredal Bæk

Station 49

Gennemsnitsbredde: 1,1 m. Dybde: 5-40 cm. Længde: ca. 1,0 km

Et lille vandløb, der har klart vand, god-frisk strøm og gode faldforhold. Ved ejendommen "Ågården" (st. 49) er der en slags bassintrappe (5 bassiner) lige nedstrøms vejen, som er etableret engang før 2015 for at skabe passage ved vejunderføringen. Det bør overvejes at etablere et naturligt stryg med gydegrus i stedet for bassinerne. Nedstrøms de 5 bassiner er der udlagt gydegrus, men dette er i høj grad sandet til. Det vil være gavnligt at "lufte" eller spule gydegruset, så det bliver skyllet fri for sand. Der blev, i lighed med den forrige undersøgelse, fundet en naturlig bestand af årets yngel, og selvom der var færre end i 2015, var tætheden god.

Sveje Bæk

Station 50

Gennemsnitsbredde: 0,7 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 1,7 km

Tilløbet er undersøgt på den midterste del ved Svejevej (st. 50), og her blev vandføringen i 2015 fundet kritisk ringe. Denne gang var vandføringen bedre, og bunden består af både sand, grus og sten. Der er et rørstyrt ved vejen med en faldhøjde på ca. 20 cm. Stationen blev elfisket, men der blev ikke fanget hverken ørred eller andre fisk. Det antages, at vandføringen periodevis er så ringe på strækningen, at ørred ikke kan leve her permanent.

Volstrup Kirke Bæk

Station 51-52

Gennemsnitsbredde: 1,4 m. Dybde: 10-40 cm. Længde: ca. 3,5 km

Et vandløb, der ligesom ved undersøgelse i 2015 er stærkt reguleret og har ringe fysiske forhold. Både ved Understedvej (st. 51) og Ousenvvej (st. 52) er vandløbet helt tilgroet med blød-sandet bund. For at forbedre de fysiske forhold vil en skånsom grødeskæring være gavnlig, så der dannes en mere slynget og varieret strømrende. Der blev kun elfisket opstrøms Ousensvej (station 52), men uden fangst af ørred.

Vejlbæk

Station 53

Gennemsnitsbredde: 0,6 m. Dybde: 2-10 cm. Længde: ca. 1,0 km

Vandløbet har sit udspring ved Understed. Den øverste del af vandløbet blev undersøgt ved Understedvej (st. 53). Vandføringen er beskeden, og bunden består udelukkende af sand. Biotopen vurderes at være for ringe til at kunne understøtte en ørredbestand.

Station 54-56

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 10-70 cm. Længde: ca. 3,1 km

Længere nedstrøms ved Understed (st. 54) er vandføringen væsentligt forbedret, og der er god strøm. Bunden er fortsat overvejende sandet og til dels blød. Alle vandplanter er skygget bort, da bækken er helt dækket af bredvegetation. Der er gode fødemuligheder for ørred i form af gammarus, der forekommer talrigt. På forløbet ved Karupvej/Vejlvad Bro (st. 55) er bunden helt sandet, og der er kun lidt skjul langs kanterne, da alle vandplanter også her er skygget bort. Efter lokale oplysninger er der udlagt gydegrus på en strækning nedstrøms motorvejen (E 45), der passerer over bækken mellem st. 55 og 56. Den nederste del af bækken er undersøgt ved Ousenvvej/Øksenvad Bro (st. 56). Opstrøms vejen er bækken helt sandet, mens der nedstrøms er et ca. 25 m langt stryg med sten og gydegrus. Der blev fundet naturlig ørredyngel på alle 3 stationer, og på st. 56 tilmed lidt ældre ørred.

Karup Bæk

Station 57-60

Gennemsnitsbredde: 1,0 m. Dybde: 5-40 cm. Længde: ca. 3,4 km

I den øvre del af bækken ved Karupvej (st. 57) er der gode faldforhold samt forekomst af grus og sten. Der kan med fordel suppleres med gydegrus nedstrøms vejen. Opstrøms vejen er der en rørlagt strækning på ca. 35 m. Der blev også denne gang fundet ørredyngel på stationen, og tætheden var noget højere end ved undersøgelsen i 2015.

Lidt længere nedstrøms, ved Understedvej (st. 58), er de fysiske forhold væsentligt ringere. Bunden er overvejende sandet og til dels blød. Der forekommer lidt grus og sten nedstrøms vejen, men dette er næsten helt dækket af sand. Sydøst for ejendommen "Øster Kokkenborg" (st. 59) er vandløbet stærkt udrettet og løber her kanalagtigt med sandet og blød bund. Også på den svært tilgængelige st. 60 i den nederste del af Karup Bæk er bunden meget sandet og fremstår uden gydemuligheder.

Udsætning: Her kan udsættes 900 stk. yngel.

Ottestrup Bæk

Station 61-61a-62

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 5-30 cm. Længde: ca. 3,0 km

Et mindre vandløb, som i den øvre del blev undersøgt ved Understedvej (st. 61). Her er der god strøm, men bunden er udelukkende sandet. Der bør forsøges med udlægning af gydegrus nedstrøms vejen. På strækningen ved Skølstrupvej (st. 61a) er der et fint fald, og her er der udlagt gydegrus nedstrøms vejen. Gruset er i nogen grad sandet til, men vurderes fortsat at være egnet som gydesubstrat. Ved Ousenvej (st. 62) er der udlagt gydegrus nedstrøms vejen. Der er også etableret en ny rørunderføring, men med et uhensigtsmæssigt rørstyr på ca. 10 cm. For at sikre passage og forbedre de fysiske forhold bør styrtet udjævnes ved udlægning af yderligere gydegrus og skjulesten.

Der blev elfisket på alle 3 stationer, men ligesom i 2015 blev der kun fundet ørredyngel på den nederste station. Tætheden af yngel var dog noget højere end i 2015.

Udsætning: Her kan udsættes 1.900 stk. yngel.

Vandløb med udspring nord for Sdr. Krætrup

Station 63

Gennemsnitsbredde: 0,4 m. Dybde: 5 cm. Længde: ca. 1,0 km

Lille vandløb med svag strøm og helt sandet bund. De fysiske forhold er for ringe til, at her kan leve ørred.

3. Udsætninger

Årlig udsætning

På baggrund af denne undersøgelse vil udsætningsbehovet i Sæby Å fremover kunne dækkes ved årlig udsætning af:

Yngel	½-års	1-års	Mundingsudsætning
5.200 stk.	1.800 stk.	1.900 stk.	5.000 stk.

Praktiske anbefalinger for udsætning af ørred

Planen omfatter et særskilt udsætningssskema (afsnit IV), i hvilket der er anført udsætningsmængde og aldersgruppe for hvert udsætningssted. Udsætningsmaterialets fordeling på udsætningsstederne skulle kunne ske alene ved benyttelse af udsætningssskemaerne, samt udsætningskortet. Spred yngel og ½-års ørreder over de strækninger, der er angivet i udsætningssskemaerne. De anviste udsætningsmængder må ikke blive overskredet, men kan deles til udsætning over flere gange, når blot udsætningerne bliver foretaget inden for den fastlagte periode:

1. Yngel udsættes i maj
2. 1-års udsættes i maj
3. ½-års udsættes i september/oktober
4. Mundingsudsætning af smolt udsættes i april, uge 14-17
5. Put & take udsætning af store ørreder udsættes mest hensigtsmæssigt ultimo maj/primus juni.

Yngel

Den udsatte yngel skal være fuldt svømmedygtig og have opbrugt blommesækken, samt være forfodret i mindst 3 uger. Udsætning af yngel skal foregå på de mest lavvandede steder (helst under 10 cm dybde), hvor strømmen er frisk og hvor der er skjulmuligheder mellem grus og/eller vegetation. Det er en forudsætning for en høj overlevelse, at ynglen bliver spredt videst muligt på den angivne strækning.

½-års

Det er en forudsætning for en høj overlevelse, at fiskene bliver spredt videst muligt på den angivne strækning.

Mundingsudsætning

Angiver udsætning af smoltificerede 1- eller 2-års fisk (større end 14 cm, ca. 30 gr.) nederst i vandsystemet. Denne udsætning foretages i april (uge 14-17) måned og fastsættes ud fra en vurdering af vandsystemets oprindelige og nuværende smoltproduktion.

Regler for udsætning af fisk

DTU Aqua anbefaler, at planen så vidt muligt bliver opfyldt med fisk, som er afkom af vandsystemernes egne ørredstammer. Før en fiskeriforening går i gang med en sådan produktion skal de veterinære forhold imidlertid være afklaret med Fødevarestyrelsen, VeterinærSyd, Team Akva.

De ørreder, som bliver udsat i forbindelse med dambrugs og andre stemmeværksejeres pligtudsætninger, skal i det omfang det er muligt, være afkom af vildfisk opfisket i vandløbet. Man skal være opmærksom på, at der gælder særlige veterinære krav til det udsætningsmateriale, som bliver anvendt opstrøms dambrug der er kategoriseret fri for IPN (Infektios Pancreas Necrose) og/eller BKD (Bakteriel nyresyge). Desuden skal man være opmærksom at Danmark ikke længere er fri for IHN (Infektios

Hæmatopoetisk Nekrose), men at der er dambrug rundt om i Danmark som er klassificeret IHN-frie kompartments.

De love, man skal være opmærksom på, når man beskæftiger sig med udsætning af fisk, er først og fremmest: Den nye dyresundhedslov (Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/429 af 9. marts 2016 om overførbare dyresygdomme og om ændring og ophævelse af visse retsakter på området for dyresundhed ("dyresundhedsloven")) som trådte i kraft 21. april 2021, i daglig tale bliver denne lov ofte omtalt som AHL efter den engelske titel "The Animal health law". Det må forventes, at der kommer opdateringer og ændringer i flere af de herunder nævnte cirkulærer og vejledninger i forbindelse med lovens ikrafttræden og implementering. Generelt kan henvises til artikel 191 og 192 samt artikel 197. Af andre relevante lovtekster er blandt andet Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 1492 af 12/12/2019 om overvågning og registrering af IPN og BKD, Fødevarestyrelsens vejledning nr. 9253 af 1. maj 2014 om godkendelse af akvakulturbrugs vandtilførsel i forbindelse med IPN og BKD sundhedsstatus som kategori I eller II samt Veterinærdirektoratets cirkulære nr. 13320 af 27. august 1986 om rensning og desinfektion af ferskvandsdambrug. Vær opmærksom på vejledningen i følge hvilken der nu også kan oprettes zoner fri for IPN og BKD, så der vil altså ikke nødvendigvis kun være tale om IPN- og BKD-krav i forbindelse med udsætninger opstrøms IPN- og BKD-fri dambrug.

Endvidere er der Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/689 af 17. december 2019 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår regler om overvågning, udryddelsesprogrammer og status som sygdomsfri for visse listeopførte og nye sygdomme samt Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/990 af 28. april 2020 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår dyresundhedsmæssige krav, herunder certificeringskrav, vedrørende flytning inden for Unionen af akvatiske dyr og animalske produkter af akvatiske dyr, her er det især artikel 6, 7 og 10 som har interesse i forbindelse med flytning og udsætning af fisk.

I forbindelse med VHS-syge (Viral Haemorrhagisk Septikæmi), også kaldet Egtvedsyge har Danmark tidligere været opdelt i forskellige zoner. Det sidste VHS-udbrud i ferskvand forekom i marts 2009. Siden november 2013 er alle danske ferskvandsområder blevet kategoriseret som fri for VHS, og som en følge heraf er zonerne ophævet. Vær opmærksom på at de danske havområder i øjeblikket ikke er kategoriseret som fri for VHS, hvorfor der ikke må føres levende fisk herfra til danske ferskvandsområder. Der arbejdes dog på at få kategoriseret havet omkring Danmark som fri for VHS.

Sygdommen Infektøs Hæmatopoetisk Nekrose (IHN) blev konstateret første gang i Danmark i maj 2021. Siden har flere dambrug, havbrug og put and take søer været inficeret i forbindelse med udbrud af sygdommen. Danmark mistede derfor sin IHN-frie status i december 2021. Der er nu 28 godkendte IHN-frie kompartments (dambrug) rundt om i landet. Indtil videre er IHN ikke konstateret i vilde fisk og det er af stor betydning for den vilde bestand af laksefisk og gedder at smittespredning af virus i forbindelse med udsætning forhindres.

Opmærksomheden skal, som tidligere beskrevet, også henledes på bestemmelserne vedrørende udsætning af fisk i frivand ovenfor visse dambrug, hvor det også kræves, at udsætningsmaterialet er IPN og/eller BKD frit. Desuden skal der som tidligere nævnt tages hensyn til de IHN-frie kompartments. I CHR-registret, der drives af Fødevarestyrelsen kan man finde den aktuelle sygdomskategorisering af det enkelte dambrug. CHR-registret findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside under Dyr → Fisk og Akvakultur → Register over danske akvakulturbrug → Aquaculture farms. Det enkelte dambrugs status kan ændres med dags varsel.

Det kan være lidt vanskeligt at finde rundt i CHR-registret. Det anbefales derfor at man inden udsætning i vandløb med dambrug indhenter den aktuelle sygdomsmæssige status hos Fødevarestyrelsen, Team Akva, VeterinærSyd, Søndergade 50, 6600 Vejen. Telefon: 72 27 69 00. E-mail: akva@fvst.dk

Det skal bemærkes at det i følge ovennævnte bekendtgørelse 1492 er erstatningspådragende at udsætte fisk med vildfiskeoprindelse (første generation afkom af vildfisk) opstrøms dambrug, der er kategoriseret fri for IPN og BKD.

Læs mere på fiskepleje.dk/fiskesygdomme

Konvertering af udsætningsmidlerne til vandløbsrestaurering

I Planer for fiskepleje kan der være anvist, at foreninger kan foretage udsætning af ørred. Udsætnin-
gerne bliver oftest finansieret af midler fra fisketegnet. I nogle tilfælde kan de midler, der er afsat til
udsætning af fisk, konverteres til finansiering af projekter, som genskaber gyde -og opvækstområder
for ørred. Information om konvertering af fisketegnsmidler er beskrevet her: fiskepleje.dk/konvertering

Udsætningsskemaer

I udsætningsskemaerne er anført udsætningsmængde og aldersgruppe for hvert udsætningssted.
Skemaerne findes på de følgende sider.

Udsætningsskemaer (ørred) | Sæby Å

I udsætningsskemaerne er udsætningsstrækning for yngel og ½-års angivet med et antal meter op- og nedstrøms fra tilkørselsstedet. Det vil sige, at antallet af udsætningsfisk for den enkelte station skal fordeles over den angivne strækning.

YNGEL

Dis-Vs	Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
17-06	Grønhede Å	26	Grønhedevej/Alfarvad Bro	0	1000	1100
17-06	Tranekær Bæk	44	Gerndrupvej	100	800	1300
17-06	Karup Bæk	58	Understedvej	300	400	900
17-06	Ottestrup Bæk	61	Understedvej	200	700	1300
17-06	Ottestrup Bæk	61a	Skølstrupvej	300	0	600

I alt: 5200

Udsætningsskemaer (ørred) | Sæby Å

I udsætningsskemaerne er udsætningsstrækning for yngel og ½-års angivet med et antal meter op- og nedstrøms fra tilkørselsstedet. Det vil sige, at antallet af udsætningsfisk for den enkelte station skal fordeles over den angivne strækning.

				½-ÅRS		
Dis-Vs	Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
17-06	Grønhede Å	28	Markvej ved Grønhede	500	500	200
17-06	Grønhede Å	29	Dyrhedevej	500	1000	600
17-06	Grønhede Å	30	Kielstrup Bro	800	650	800
17-06	Favrholt Bæk	40	Volstrupvej	200	250	100
17-06	Vang Løgten Bæk	41	Vangvej	0	400	100

I alt: 1800

Udsætningskemaer (ørred) | Sæby Å

Fiskene spredes videst muligt omkring udsætningslokaliteten.

1-ÅRS

Dis-Vs	Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
17-06	Sæby Å	9	Hørbylundvej	-	-	300
17-06	Sæby Å	12a	Markvej SØ for genbrugsstationen på Ousensvej	-	-	1000
17-06	Volstrup Bæk	24	Ålborgvej	-	-	250
17-06	Volstrup Bæk	25	Rønbrovej/Rønbro	-	-	150
17-06	Grønhede Å	31	Ålborgvej	-	-	200

I alt: 1900

Udsætningskemaer (ørred) | Sæby Å

Fiskene spredes videst muligt omkring udsætningslokaliteten.

MUNDINGSUDSÆTNING

Dis-Vs Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
17-06 Sæby Å	16	Frederikshavnsvej	-	-	5000

I alt: 5000

Bilag 1

Oversigt over biotopbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationer

Bilag 1 (ørred) | Sæby Å. Undersøgt i efteråret 2024

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
17	6	Sæby Å	1	577189,6358850	3	3			0.8	36	24	0	19	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	2	577801,6358275		2	2		1.3	55	37	4	48	5	0	3-pig, Abo, BLamp, Elrit, Suder
17	6	Sæby Å	3	577852,6358224	5	5			2	94	50	2	98	2	2	BLamp
17	6	Sæby Å	4	578449,6357647	4	4			2.5	100	75	9	187	22	1	BLamp
17	6	Sæby Å	5	579001,6358024		3	3		1.7	61	54	9	91	15	0	
17	6	Sæby Å	6	580056,6357863			3		2.7	40	59	22	157	58	0	3-pig
17	6	Sæby Å	7	580444,6356720			3		3	135	37	8	110	22	0	3-pig, BLamp
17	6	Sæby Å	8	582163,6355171	3	3	3	3	3.3	125	75	6	244	17	0	3-pig, BLamp
17	6	Sæby Å	9	583272,6355301			3	3	3.2	144	5	5	14	15	0	3-pig
17	6	Sæby Å	10	584525,6355325			3	3	3.6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	11	585858,6354776			2	2	3.3	148	17	5	53	15	0	HavØ
17	6	Sæby Å	12a	588061,6355357			3	3	4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	12	586734,6354673			3	3	3.5	84	37	10	127	32	0	3-pig, BLamp, HavØ
17	6	Sæby Å	13a	589567,6356020	4	4	4		10	360	13	2	123	12	2	3-pig, Elrit
17	6	Sæby Å	13	588947,6355952			4	4	4.8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	14a	590687,6355952			2		10	290	9	6	82	56	6	Elrit
17	6	Sæby Å	15	591115,6355549			2	2	10	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	16	591559,6355800			2	2	12	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	17	578117,6357287	2	2			0.9	23	0	0	0	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	18	581885,6354327	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	19	585438,6347883	0	0	0	0	0.4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	20	586104,6348073	2				0.8	35	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	21	586455,6349077	1	1			0.9	39	0	0	0	0	0	3-pig, BLamp
17	6	Sæby Å	22	586195,6350019		1			1.2	57	0	0	0	0	0	3-pig, 9-pig, BLamp
17	6	Sæby Å	23	587176,6351480			2		2.2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	24	586975,6353072			2		2.2	110	4	6	7	11	0	3-pig, Elrit
17	6	Sæby Å	25	587943,6354393			2	2	3.8	171	0	4	0	13	0	3-pig, Elrit, Skal
17	6	Sæby Å	26a	588107,6348239	3	3			1.4	67	96	0	134	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	26	587179,6346640	2				1.2	40	6	0	7	0	0	
17	6	Sæby Å	27	587828,6348677	3	3			1.1	55	96	2	105	2	0	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	28	587759,6349671		2	2		1.3	65	16	0	20	0	0	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	29	588434,6350855		2	2		1.6	64	6	3	9	4	0	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	30	588366,6352389		3	3		1.5	67	13	0	19	0	1	3-pig, Elrit
17	6	Sæby Å	31	587861,6353476			2		1.7	81	0	2	0	3	2	3-pig, 9-pig, Elrit
17	6	Sæby Å	32	584935,6349689	0	0	0	0	0.7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	33	584007,6351700	2				0.7	35	0	0	0	0	0	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	34	584296,6352210		1			1.2	31	0	0	0	0	0	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	35	585356,6351852		1			1.7	81	0	0	0	0	1	3-pig, 9-pig
17	6	Sæby Å	36	586390,6351642		1			1	50	0	0	0	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	37	584382,6353387	1				0.6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Bilag 1 (ørred) | Sæby Å. Undersøgt i efteråret 2024

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
17	6	Sæby Å	38	585224,6352834	1				0.9	45	0	0	0	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	39	586117,6351792	1				1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	40	586666,6353254	2				1.3	59	0	0	0	0	0	3-pig
17	6	Sæby Å	41	579134,6358908	3				1.5	52	0	0	0	0	0	3-pig, Karud
17	6	Sæby Å	42	579175,6358218	1				1	25	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	43	581376,6360405	1				0.7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	44	581281,6359246	3				0.8	33	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	45	581862,6358138	2	2			1.2	54	0	8	0	9	0	
17	6	Sæby Å	46	581816,6358121	5	5			1.6	54	84	0	133	0	0	
17	6	Sæby Å	47	580696,6357691	4	4			2.2	77	176	3	385	6	0	
17	6	Sæby Å	48	581682,6357684	4				1.1	41	9	0	10	0	0	
17	6	Sæby Å	49	582739,6355388	3	3			1.1	35	80	0	87	0	3	3-pig, BLamp
17	6	Sæby Å	50	583747,6356233	2				0.7	21	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	51	585102,6356183	1				1.1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	52	586612,6354931	1				1.7	28	0	0	0	0	0	9-pig
17	6	Sæby Å	53	587277,6358804	0	0	0	0	0.6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	54	586788,6358275	2				0.8	16	62	0	49	0	0	
17	6	Sæby Å	55	587442,6357108	2	2			0.9	22	44	0	39	0	0	
17	6	Sæby Å	56	587856,6355746		2	2		2.8	84	4	20	10	54	0	
17	6	Sæby Å	57	585477,6357995	3				0.9	36	58	0	52	0	0	BLamp
17	6	Sæby Å	58	585893,6357631	2				1.1	27	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	59	586509,6356882	1				1.2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	60	587204,6356348	2				1.2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
17	6	Sæby Å	61a	587053,6355415	3				1.1	45	0	4	0	3	0	3-pig
17	6	Sæby Å	61	585278,6356664	2				1.2	60	0	0	0	0	0	
17	6	Sæby Å	62	587434,6355614	3				1.3	52	52	0	68	0	0	3-pig, 9-pig, Elrit, Skal
17	6	Sæby Å	63	587034,6355700	0	0	0	0	0.4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Bilag 2

"Ørredindeks" kaldet DFFVø til bedømmelse af fiskebestanden

I september 2015 udsendte Miljøministeriet en bekendtgørelse, der definerer, hvordan vandløbenes fiskebestande fremover skal vurderes i forhold til, om de opfylder kravet om en god økologisk tilstand i de kommende vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Kravene er medtaget i statens Vandområdeplaner for perioden 2015-2021.

Fremover kan der nu anvendes to forskellige fiskeindeks, Dansk Fiskeindeks For Vandløb til en vurdering af fiskebestanden og den fiskeøkologiske tilstand:

- DFFVa, der beskriver artssammensætningen i vandløbet, men ikke kan anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af f.eks. ørred og laks er på et naturligt niveau, målt i antal.
- DFFVø, der anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af ørred og laks er på et tilfredsstillende niveau, målt i antal. Indekset, der bl.a. bygger på DTU Aquas data fra undersøgelser af danske bestande af ørred og laks gennem årtier, er beregnet på den naturlige bestand af ørredyngel. Derfor kan DTU Aquas data over yngeltætheder, fra Planerne for Fiskepleje, direkte bruges til en beregning af DFFVø.

Det nye indeks DFFVø kaldes også for "Ørredindekset" og anvendes i DTU Aquas Planer for Fiskepleje. Ørredbestanden bliver som hidtil beregnet som antal ½-års ørred og antal ældre ørred pr. 100 m² vandløbsbund for de vandløb, der har en bredde på under to meter. Det nye er, at bestanden nu bliver opgjort som antal pr. 100 løbende meter vandløb, hvis vandløbet er mindst to meter bredt. Det skyldes, at i små vandløb kan hele arealet være egnet for yngel, mens der i de brede vandløb kan være områder som er uegnet for yngel.

Kravene til ørredbestanden i et gydevandløb er defineret i ørredindekset DFFVø og vist i tabellen herunder.

I naturlige gydevandløb for ørred skal den økologiske tilstand som minimum være vurderet som god for at opfylde vandområdeplanernes kvalitetskrav.

DTU Aqua har på den baggrund udarbejdet et digitalt kort over de naturlige ørred- og laksebestande fra gydning, bedømt i forhold til DFFVø, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk

Den fiskeøkologiske tilstand af et gydevandløb for ørred kan i forhold til ørredindekset DFFVø beskrives ud fra bestanden af ½-års ørredyngel. Bestanden bør normalt leve op til kravene for god økologisk tilstand. Hvis der gyder laks i vandløbet, medregnes antal ½-års lakseyngel, idet de to arter stort set stiller de samme krav til vandløbets miljøtilstand.

Økologisk tilstand	Vandløb med en bredde under 2 m	Vandløb med en bredde på 2 m og derover
	Antal ½-års yngel pr. 100 m ² vandløbsbund	Antal ½-års yngel pr. 100 m vandløb
Høj	Over 130	Over 250
God	80-130	150-250
Moderat	40-79	100-149
Ringe	10-39	30-99
Dårlig	0-9	0-29

2024

- Nr. 102 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i det sydlige Kattegat og Storebælt / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 103 Plan for fiskepleje i Sneum Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 104 Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord / *Andreas Svarer*
- Nr. 105 Plan for fiskepleje i tilløb til Isefjorden / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 106 Plan for fiskepleje i Simested Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 107 Plan for fiskepleje i Vejle Å / *Jeppe Jørgensen*
- Nr. 108 Plan for fiskepleje i tilløb til Køge Bugt / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 109 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i Kattegat og Øresund / *Andreas Svarer*

2025

- Nr. 110 Plan for fiskepleje i Kongeåen / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 111 Plan for fiskepleje i mindre vandløb mellem Bovbjerg Fyr og Ringkøbing / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 112 Plan for fiskepleje i mindre vandløb mellem Ringkøbing og Varde Å / *Jeppe Jørgensen*
- Nr. 113 Plan for fiskepleje i Sæby Å / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 114 Plan for fiskepleje i Liver Å / *Andreas Svarer*
- Nr. 115 Plan for fiskepleje i Vidå / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 116 Plan for fiskepleje i Flynder Å / *Andreas Svarer*
- Nr. 117 Plan for fiskepleje i Hover Å / *Jeppe Jørgensen*
- Nr. 118 Plan for fiskepleje i mindre vandsystemer mellem Varde Å og Vidå / *Michael Kaczor Holm*

Kortet viser, hvilke kommuner rapportens vandløb løber igennem.

Danmarks
Tekniske
Universitet

DTU Aqua
Vejsøvej 39
8600 Silkeborg

aqua.dtu.dk

Find andre
Planer for fiskepleje
fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje